

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาภาวะสุขภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำเสนอผลการศึกษาเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพและอาการเจ็บป่วยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความรู้ด้านสุขอนามัยและการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลภาวะสุขภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทั่วไป

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)		
		N = 150	ร้อยละ	
เพศ	หญิง	119	79.30	
	ชาย	31	20.70	
อายุ	20 – 29 ปี	20	13.33	
	30 – 39 ปี	72	48.00	
	40 – 49 ปี	47	31.34	
	50 – 59 ปี	11	7.33	
	Range 20 – 56 ปี, $\mu = 38.06$ ปี, $\sigma = 7.75$			
สถานภาพสมรส	แต่งงานอยู่เป็นคู่	104	69.30	
	โสด	25	16.70	
	หย่า/แยก	12	8.00	
	หม้าย	9	6.00	
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	58	38.67	
	มัธยมศึกษาตอนต้น	37	24.67	
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	44	29.33	
	ปวช./ปวส.	11	7.33	
โรคประจำตัว	ไม่มี	112	74.67	
	มี	38	25.33	
	- ไม่ได้รักษา	7	18.42	
	- กำลังรักษา	31	81.58	

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่าง เป็นหญิง ร้อยละ 79.30 มีอายุอยู่ในช่วง 20 – 56 ปี มีอายุเฉลี่ย 38.06 ปี แต่งงานอยู่เป็นคู่ ร้อยละ 69.30 มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 38.67 และมีโรคประจำตัว ร้อยละ 25.33 โรคประจำตัวที่พบ ได้แก่ ความดันโลหิตสูง 10 คน ระดับไขมันในเลือดสูง 8 คน อาการปวดหลัง 7 คน โรคกระเพาะอาหารอักเสบ 6 คน และอาการภูมิแพ้ 3 คน

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานด้านมูลฝอยติดเชื้อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	N = 150	
สถานที่ปฏิบัติงาน		
หอผู้ป่วยใน	111	74.00
ห้องผ่าตัด	13	8.67
แผนกผู้ป่วยนอก	5	3.33
เรือนพักมูลฝอยติดเชื้อ	5	3.33
ห้องชันสูตร	4	2.67
แผนกผู้ป่วยฉุกเฉิน	3	2.00
ห้องคลอด	3	2.00
หน่วยเครื่องมือพิเศษ	2	1.33
ห้องทันตกรรม	2	1.33
ห้องฝากครรภ์	2	1.33
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ		
น้อยกว่า 1 ปี	20	13.33
1 – 5 ปี	41	27.33
6 – 10 ปี	26	17.33
11 – 15 ปี	29	19.33
16 – 20 ปี	13	8.67
21 – 25 ปี	6	4.00
26 – 30 ปี	6	4.00
31 ปี ขึ้นไป	9	6.00
Range 4 เดือน – 38 ปี, $\mu = 10.70$ ปี, $\sigma = 9.46$		
จำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อต่อวัน		
1 ชั่วโมง	138	92.00
2 ชั่วโมง	7	4.67
4 ชั่วโมง	5	3.33
จำนวนวันในการปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อต่อสัปดาห์		
5 วัน	143	95.33
6 วัน	7	4.67
การอบรมเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อ		
เคย	130	86.67
ไม่เคย	20	13.33

จากตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการปฏิบัติงานด้านมูลฝอยติดเชื้อของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนมากปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยใน ร้อยละ 74.00 รองลงมาปฏิบัติงานที่ห้องผ่าตัด ร้อยละ 8.63 มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ อยู่ในช่วง 1-5 ปี มากที่สุดร้อยละ 27.33 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ 1 ชั่วโมงต่อวัน ร้อยละ 92.00 ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ 5 วัน ต่อสัปดาห์ ร้อยละ 95.33 และส่วนมากได้รับการอบรมเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อ ร้อยละ 86.67 หัวข้อที่ได้รับการอบรมได้แก่ การกำจัดขยะในโรงพยาบาล 130 คน การควบคุมป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล 70 คน และการคัดแยกขยะ 22 คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพและอาการเจ็บป่วยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมสุขภาพ

พฤติกรรมสุขภาพ	จำนวน (คน)		ร้อยละ
	N = 150		
การดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของคาเฟอีน			
ดื่ม	105		70.00
ไม่ดื่ม	45		30.00
การดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์			
ดื่ม	32		21.33
ไม่ดื่ม	118		78.67
การดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง			
ดื่ม	14		9.33
ไม่ดื่ม	136		90.67
การสูบบุหรี่			
สูบ	7		4.67
ไม่สูบ	143		95.33
การตรวจสุขภาพประจำปี			
ไม่ตรวจ	13		8.67
ตรวจ	131		87.33
- ปกติ	115		87.79
- ผิดปกติ	16		12.21

จากตารางที่ 3 แสดงพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มประชากรตัวอย่าง โดยส่วนมากมีการดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของคาเฟอีน ร้อยละ 70.00 ดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ร้อยละ 21.33 ดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง ร้อยละ 9.33 สูบบุหรี่ ร้อยละ 4.67 และไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ร้อยละ 8.67 แต่พบว่า ในกลุ่มที่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีมีผลการตรวจผิดปกติ ร้อยละ 12.21 ความผิดปกติที่ตรวจพบ ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง 10 คน ระดับไขมันในเลือดสูง 8 คน และค่าดัชนีมวลกายเกินค่ามาตรฐาน 2 คน ซึ่งประชากรตัวอย่างกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลอุดรดิตถ์

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวแทนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อส่วนใหญ่มีการดื่มเครื่องดื่มที่มีสารคาเฟอีน ได้แก่ กาแฟ โดยให้เหตุผลว่างานที่ปฏิบัติในช่วงกลางคืน (เวรบ่ายและเวรดึก) ทำให้มีอาการง่วงนอนในตอนดึกๆ โดยในช่วงกลางวันก่อนมาทำงานก็ไม่สามารถนอนหลับได้ ทำให้บางครั้งรู้สึกเพลีย เพราะมีการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ ดังเช่นคำพูดจากการสนทนากลุ่มต่อไปนี้

“ก่อนที่จะมาขึ้นเวรบ่าย ก็นอนไม่ได้ เพราะอากาศมันร้อน เสียงดัง มาขึ้นเวร วันไหนที่งานยุ่งๆ บางทีก็ อยู่จนสว่างคาตา ต้องกินกาแฟไว้ จะได้ไม่ง่วง แต่ก็ไม่แน่เหมือนกัน บางวันก็เสร็จก็นอนหลับได้”

“บางทีก็รู้สึกมีน้ำ ห้วนะ โดยเฉพาะตอนที่ต้องอยู่เวรบ่ายติดๆ กันสามวันเนี่ยะ เข้าวันที่สามนี้เห็นดาวระยิบระยับเลย มันรู้สึกเหมือนนอนไม่พอนะ”

ส่วนการสูบบุหรี่มีเฉพาะในกลุ่มผู้ชายยังมีอยู่แต่มีสัดส่วนที่น้อยลง ตั้งแต่มีการรณรงค์การเลิกสูบบุหรี่ มีการออกกฎหมายประกาศเขตห้ามสูบบุหรี่ รวมทั้งการรับรู้ถึงผลเสียของการสูบบุหรี่ ทำให้คนเลิกสูบบุหรี่ การดื่มสุราก็มีการดื่มบ้างนานๆ ครั้ง

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามอาการเจ็บป่วยในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา

อาการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	N = 150	
1. ปวดเมื่อยตามตัว	119	79.33
2. คัดจมูก หรือจามบ่อยๆ	75	50.00
3. เป็นหวัด น้ำมูกไหลบ่อยๆ	69	46.00
4. ไอแห้งๆ หรือไอมีเสมหะ	55	36.67
5. วิงเวียนศีรษะบ่อยๆ	45	30.00
6. ปวดท้องก่อนหรือหลังอาหาร	43	28.67
7. ท้องผูกบ่อยๆ	35	23.33
8. มีผื่นคัน ตุ่มคันตามผิวหนัง	33	22.00
9. หายใจหอบเหนื่อย แน่นหน้าอก	27	18.00
10. เคืองตา แสบตา น้ำตาไหลผิดปกติ	24	16.00
11. ได้รับอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน	23	15.33
12. รู้สึกล้าตามผิวหนัง	16	10.67
13. ปวดศีรษะเรื้อรัง	16	10.67
14. ปัสสาวะแสบขัด	11	7.33
15. ท้องเสียบ่อยๆ	11	7.33

จากตารางที่ 4 แสดงอาการเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงานของประชากรตัวอย่าง ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบว่า ส่วนมาก มีอาการปวดเมื่อยตามตัว ร้อยละ 79.33 รองลงมา มีอาการคัดจมูก หรือจามบ่อยๆ ร้อยละ 50.0 และมีอาการเป็นหวัด น้ำมูกไหลบ่อยๆ ร้อยละ 46.0 และพบการเกิดอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน ร้อยละ 15.33

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความรู้ด้านสุขอนามัยและการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามคำตอบ

ความรู้ด้านสุขอนามัยและการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค	จำนวน (ร้อยละ)	
	ตอบใช่	ตอบไม่ใช่
1. มูลฝอยติดเชื้อไม่มีความแตกต่างจากมูลฝอยทั่วไป	43(28.67)	107(71.33)
2. เสมหะ น้ำมูก น้ำลายผู้ป่วย ไม่จัดเป็นมูลฝอยติดเชื้อ	43(28.67)	107(71.33)
3. การปฏิบัติงานกับมูลฝอยติดเชื้อปฏิบัติเหมือนกับการปฏิบัติงานกับมูลฝอยทั่วไป	40(26.67)	110(73.33)
4. มูลฝอยติดเชื้อทำให้เกิดโรคติดเชื้อทางเดินหายใจได้ได้ *	139(92.67)	11(7.33)
5. เชื้อโรคที่ปะปนอยู่ในมูลฝอยสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานกับฝอยติดเชื้อได้ *	145(96.67)	5(3.33)
6. ผู้ที่ทำงานสัมผัสใกล้ชิดกับมูลฝอยติดเชื้อต้องได้รับการตรวจสุขภาพทุกปี *	145(96.67)	5(3.33)
7. ในการทำงานที่สัมผัสใกล้ชิดกับมูลฝอยติดเชื้อไม่มีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เพราะทำให้ปฏิบัติงานไม่สะดวก	13(8.67)	137(91.33)
8. การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องจะทำให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่สิ่งแวดล้อมได้	134(89.33)	16(10.67)
9. อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ผ่านการใช้งานแล้วควรมีการทำความสะอาดสัปดาห์ละครั้ง	69(46.0)	81(54.0)
10. ในระหว่างที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อ สามารถสูบบุหรี่ ดื่มน้ำ หรือรับประทานอาหารได้ตามสะดวก	3(2.0)	147(98.0)
11. รถเข็นที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อต้องมีตัวถังเปิดโล่ง เพื่อให้อากาศระบายได้ดี	27(18.0)	123(82.0)
12. หลังจากถอดถุงมือแล้วไม่จำเป็นต้องล้างมืออีก เพราะไม่ได้มีการจับต้องมูลฝอยติดเชื้อโดยตรง	11(7.33)	139(92.67)
13. ในการล้างมือใช้น้ำสะอาด อย่างเดียวก็เพียงพอแล้ว	14(9.33)	136(90.67)
14. การล้างมือเป็นขั้นตอนท้ายสุดในการปฏิบัติหลังสิ้นสุดภารกิจประจำวัน	103(68.67)	47(31.33)
15. เสื้อผ้าที่สวมใส่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อสามารถซักรวมกับเสื้อผ้าปกติได้	11(7.33)	139(92.67)

* ข้อความเชิงบวก

จากตารางที่ 5 แสดงความรู้ด้านสุขอนามัยและการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคของกลุ่มประชากรตัวอย่าง พบว่า

ความรู้เรื่องการกำหนดประเภทมูลฝอยติดเชื้อ กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนมากสามารถจำแนกสิ่งที่เป็นมูลฝอยติดเชื้อได้ โดยตอบถูกต้อง ร้อยละ 71.33 แต่มีกลุ่มประชากรตัวอย่างอีกร้อยละ 28.67 ที่ไม่ทราบเรื่องความแตกต่างระหว่างมูลฝอยติดเชื้อกับมูลฝอยทั่วไป

ความรู้เรื่องการรวบรวมและการเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ในเรื่องการปฏิบัติงานกับมูลฝอยติดเชื้อว่ามีความแตกต่างจากมูลฝอยทั่วไป โดยตอบถูก ร้อยละ 73.33 และส่วนใหญ่ทราบลักษณะของรถเข็นที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ โดยตอบถูกต้อง ร้อยละ 82.0

ความรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพจากมูลฝอยติดเชื้อ กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องเกิดโรคติดเชื้อทางเดินหายใจจากมูลฝอยติดเชื้อ โดยตอบถูก ร้อยละ 92.67 มีความรู้ในเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากเชื้อโรคที่ปะปนอยู่ในมูลฝอยติดเชื้อ โดยตอบถูก ร้อยละ 96.67 และมีความรู้ในเรื่องการตรวจสุขภาพประจำปี โดยตอบถูก ร้อยละ 96.67

ความรู้เรื่องการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล มีกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวนมากที่ไม่ทราบถึงจุดประสงค์ในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในการปฏิบัติงาน โดยตอบถูก เพียงร้อยละ 10.67 ประมาณครึ่งหนึ่ง มีความรู้ที่ไม่ถูกต้องในเรื่อง การดูแลทำความสะอาดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยตอบถูกเพียง ร้อยละ 54.00

ความรู้เรื่องสุขวิทยาส่วนบุคคล มีกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีความรู้ที่ไม่ถูกต้องถึงขั้นตอนท้ายสุดในการปฏิบัติหลังสิ้นสุดภารกิจประจำวัน โดยตอบถูกเพียง ร้อยละ 31.33 แต่ในเรื่องสุขวิทยาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้ออื่นๆ ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ดี ได้แก่ การไม่สูบบุหรี่ ดื่มน้ำ หรือรับประทานอาหารในระหว่างปฏิบัติงาน โดยตอบถูก ร้อยละ 98.00 การล้างมือหลังจากถอดถุงมือ โดยตอบถูก ร้อยละ 92.67 การแยกซักเสื้อผ้าที่สวมใส่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อกับเสื้อผ้าปกติ โดยตอบถูก ร้อยละ 92.67 การล้างมือโดยใช้สบู่กับน้ำสะอาด โดยตอบถูก ร้อยละ 90.67

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับการปฏิบัติ

การปฏิบัติ	จำนวน (ร้อยละ)				
	ทุก ครั้ง	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ
1. ตรวจสอบการรั่วของถุงมือก่อนทำการรวบรวม มูลฝอยติดเชื้อ	118 (78.67)	13 (8.67)	8 (5.33)	1 (0.67)	10 (6.67)
2. สวมใส่ถุงมือยางหนาในขณะที่ปฏิบัติงาน	123 (82.00)	13 (8.67)	4 (2.67)	1 (0.67)	9 (6.00)
3. สวมใส่ ผ้าเย็บกันเปื้อน/เอี่ยมพลาสติกในขณะที่ ปฏิบัติงาน	56 (37.33)	18 (12.00)	31 (20.67)	6 (4.00)	39 (26.00)
4. สวมใส่ หมวกคลุมผมในขณะที่ปฏิบัติงาน	98 (65.33)	8 (5.33)	11 (7.33)	6 (4.00)	27 (18.00)
5. สวมใส่ ผ้าปิดปาก ปิดจมูกในขณะที่ปฏิบัติงาน	121 (80.67)	10 (6.67)	7 (4.67)	1 (0.67)	11 (7.33)
6. สวมใส่ รองเท้าบูทในขณะที่ปฏิบัติงาน	101 (67.33)	19 (12.67)	11 (7.33)	1 (0.67)	18 (12.00)
7. คัดน้ำในระหว่างปฏิบัติงาน *	2 (1.33)	3 (2.00)	17 (11.33)	10 (6.67)	118 (78.67)
8. รับประทานอาหารหรือขนมในระหว่าง ปฏิบัติงาน *	3 (2.00)	0 (0.00)	7 (4.67)	7 (4.67)	133 (88.6)
9. จัดเก็บมูลฝอยติดเชื้อไม่เกินสองในสามส่วน ของความจุภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ	89 (59.33)	25 (16.67)	18 (12.00)	4 (2.67)	14 (9.33)
10. จัดเก็บมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นวัสดุประเภทของ มีคมไม่เกินสามในสี่ส่วนของความจุภาชนะ	89 (59.33)	28 (18.67)	11 (7.33)	7 (4.67)	15 (10.00)
11. ตรวจสอบการแตก การรั่วซึมของถุงบรรจุ มูลฝอยติดเชื้อก่อนการเคลื่อนย้าย	119 (79.33)	11 (7.33)	7 (4.67)	1 (0.67)	12 (8.00)
12. ทำการยกถุงบรรจุมูลฝอยติดเชื้อด้วยการก้ม โค้ง หรือบิดเอี้ยวตัว *	56 (37.33)	30 (20.00)	20 (13.33)	10 (6.67)	34 (22.67)

* ข้อมูลเชิงลบ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การปฏิบัติ	จำนวน (ร้อยละ)				
	ทุก ครั้ง	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ
13. เก็บขนมูลฝอยติดเชื้อจากหน่วยงานไปยังที่พัก มูลฝอยติดเชื้อตามเส้นทางที่กำหนดไว้โดยไม่มี การแวะพักระหว่างทาง	120 (80.00)	2 (1.33)	4 (2.67)	2 (1.33)	22 (14.67)
14. หยิบจับมูลฝอยติดเชื้อด้วยมือเปล่า *	2 (1.33)	2 (1.33)	7 (4.67)	16 (10.67)	123 (82.00)
15. เมื่อมีมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นของเหลวตกลงบน พื้นปล่อยทิ้งไว้ให้แห้งเองตามธรรมชาติ *	6 (4.00)	2 (1.33)	5 (3.33)	1 (0.67)	136 (90.67)
16. ใช้รถเข็นสำหรับขนย้ายมูลฝอยติดเชื้อใน กิจกรรมอื่นๆ ด้วย *	15 (10.00)	7 (4.67)	9 (6.00)	12 (8.00)	107 (71.33)
17. ทำความสะอาดรถเข็นและสิ่งให้แห่งทุกครั้ง หลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน	109 (72.67)	12 (8.00)	9 (6.00)	6 (4.00)	14 (9.33)
18. ล้างมือด้วยน้ำและสบู่หลังเสร็จสิ้นการ ปฏิบัติงานก่อนที่จะไปปฏิบัติงานอื่น	131 (87.33)	5 (3.33)	4 (2.67)	1 (0.67)	9 (6.00)
19. เมื่อกลับถึงที่พักได้อาบน้ำชำระร่างกายก่อนที่ จะทำงานอื่น	97 (64.67)	16 (10.67)	13 (8.67)	5 (3.33)	19 (12.67)
20. แยกซักเสื้อผ้าที่สวมใส่ในการปฏิบัติงานจาก เสื้อผ้าปกติทั่วไป	99 (66.00)	18 (12.00)	12 (8.00)	6 (4.00)	15 (10.00)

* ข้อความเชิงลบ

จากตารางที่ 6 แสดงการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของกลุ่มประชากร
ตัวอย่าง พบว่า

การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการ
ปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง โดยมีการสวมใส่ ผ้ายางกันเปื้อนหรือเอี๊ยมพลาสติกในขณะที่ปฏิบัติงานทุกครั้ง
เพียงร้อยละ 37.33 สวมใส่ถุงมืออย่างหนาในขณะที่ปฏิบัติงานทุกครั้งเพียงร้อยละ 82.0 มีการสวมใส่ ผ้า
ปิดปาก ปิดจมูกในขณะที่ปฏิบัติงานทุกครั้งเพียงร้อยละ 80.67

การรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ มีกลุ่มประชากรตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง ที่มีการจัดเก็บ
มูลฝอยติดเชื้อถูกต้องไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้ (มูลฝอยติดเชื้อไม่เกินสองในสามส่วนของความจุ

ภาษาสำหรับบรรจุผลฝอยติดเชื้อและมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นวัสดุประเภทของมีคมไม่เกินสามในสี่ ส่วนของความจุภาษาชนะ) ทุกครั้งเพียง ร้อยละ 59.33

การเคลื่อนย้ายและการจัดเก็บเพื่อรอการกำจัด พบว่ามีกลุ่มประชากรตัวอย่างทำการยก ถูบรรจุผลฝอยติดเชื้อด้วยการก้ม โคนง หรือบิดเอี้ยวตัวทุกครั้ง ร้อยละ 37.33 ส่วนการปฏิบัติอื่นๆ กลุ่ม ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อจากหน่วยงานไปยังที่พักรวมผลฝอยติดเชื้อตาม เส้นทางที่กำหนดไว้โดยไม่มีการแหวะพักระหว่างทาง ร้อยละ 80.0 รองลงมามีการตรวจตรวจสอบการ แดก การรั่วซึมของถูบรรจุผลฝอยติดเชื้อก่อนการเคลื่อนย้ายทุกครั้ง ร้อยละ 79.33

การปฏิบัติในเรื่องสุขวิทยาส่วนบุคคล กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการล้างมือ ด้วยน้ำและสบู่หลัง เสร็จสิ้นการ ปฏิบัติงานก่อนที่จะไปปฏิบัติงานอื่น ทุกครั้ง ร้อยละ 87.33 และยัง พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการรับประทานอาหารขนม ดื่มน้ำในระหว่างปฏิบัติงาน ร้อยละ 88.6 และ 78.67 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 5 ข้อมูลภาวะสุขภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละภาวะสุขภาพด้านกายของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ภาวะสุขภาพด้านกาย	จำนวน (ร้อยละ)				
	ไม่มี	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. มีอาการผิดปกติทางระบบทางเดินหายใจ เช่น หวัด ไอ ระคายเคืองจมูก คอ	53 (35.33)	61 (40.67)	27 (18.00)	7 (4.67)	2 (1.33)
2. มีอาการผิดปกติทางระบบกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น กระดูกและข้อ เช่น ปวดหลัง ไหล่ แขนขา	30 (20.00)	49 (32.67)	44 (29.33)	20 (13.33)	7 (4.67)
3. มีอาการผิดปกติทางระบบประสาท เช่น ปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะ	72 (48.00)	42 (28.00)	31 (20.67)	4 (2.67)	1 (0.67)
4. มีอาการผิดปกติทางระบบผิวหนัง เช่น ผื่นตุ่ม คันตามผิวหนัง แผลพุพอง	114 (76.0)	22 (14.67)	11 (7.33)	2 (1.33)	1 (0.67)
5. มีอาการผื่นแพ้จากสารเคมี	113 (75.33)	24 (16.00)	10 (6.67)	3 (2.00)	0 (0.00)
6. มีอาการระคายเคืองตา	99 (66.00)	33 (22.00)	13 (8.67)	4 (2.67)	1 (0.67)
7. มีอาการปัสสาวะแสบขัด	135 (90.00)	9 (6.00)	6 (4.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
8. มีอาการปัสสาวะเป็นเลือด	146 (97.33)	1 (0.67)	3 (2.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
9. มีอาการท้องผูก	119 (76.4)	17 (11.33)	9 (6.00)	5 (3.33)	0 (0.00)
10. มีอาการท้องร่วง	138 (92.00)	8 (5.33)	3 (2.00)	0 (0.00)	1 (0.67)
11. รู้สึกคอแห้งหรือกระหายน้ำในขณะที่ปฏิบัติงาน	62 (41.2)	50 (33.33)	27 (18.00)	8 (5.33)	3 (2.00)
12. รับประทานอาหารไม่ตรงเวลา	68 (45.33)	37 (24.67)	26 (17.33)	14 (9.33)	5 (3.33)
13. พักผ่อนไม่เพียงพอ	62 (41.33)	35 (23.33)	41 (27.33)	8 (5.33)	4 (2.67)
14. มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น	79 (52.67)	30 (20.00)	28 (18.67)	11 (7.33)	2 (1.33)
15. เกิดอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน เช่น เข็มตำ ถูกของมีคมบาด	106 (70.67)	22 (14.67)	12 (8.00)	5 (3.33)	5 (3.33)

จากตารางที่ 7 แสดงภาวะสุขภาพด้านกายของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ซึ่งเป็นภาวะสุขภาพด้านร่างกายเชิงลบทั้งหมด พบว่า ภาวะสุขภาพด้านร่างกายตามความรู้สึกของประชากรที่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ มีอาการมีอาการผิดปกติทางระบบกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น กระดูกและข้อ ร้อยละ 18.00 รองลงมา คือ รับประทานอาหารไม่ตรงเวลา ร้อยละ 12.66 พักผ่อนไม่เพียงพอ ร้อยละ 8.66 และมีอาการผิดปกติทางระบบทางเดินหายใจ ร้อยละ 6.00 นอกจากนี้ยังพบการเกิดอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงานสูงถึง ร้อยละ 6.66 โดยกลุ่มตัวแทนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ให้ข้อมูลว่า ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่จะเป็นการกระเด็นของของเหลวเข้าสู่บริเวณใบหน้าและดวงตา โดยมีสาเหตุมาจาก ความเร่งรีบ ขาดความระมัดระวัง ปริมาณงานมาก และการไม่มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายบริเวณใบหน้า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละภาวะสุขภาพด้านจิตใจของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ภาวะสุขภาพด้านจิตใจ	จำนวน (ร้อยละ)				
	ไม่มี	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. รู้สึกพึงพอใจที่ได้ปฏิบัติงานนี้ *	10 (6.67)	9 (6.00)	41 (27.33)	75 (50.00)	15 (10.00)
2. รู้สึกพึงพอใจกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อใน หน่วยงาน *	9 (6.00)	10 (6.67)	51 (34.00)	68 (45.33)	12 (8.00)
3. รู้สึกสบายใจเนื่องจากงานที่ทำมีรายได้ที่ แน่นอน *	10 (6.67)	16 (10.67)	41 (27.33)	63 (42.00)	20 (13.33)
4. รู้สึกกลัวว่าการทำงานจะเกิดความผิดพลาด	21 (14.00)	49 (32.67)	45 (30.00)	25 (16.67)	10 (6.67)
5. รู้สึกเครียดที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับมูลฝอย ติดเชื้อ	54 (36.00)	49 (32.67)	37 (24.67)	8 (5.33)	2 (1.33)
6. รู้สึกเครียดเพราะต้องทำงานแข่งกับเวลา เพื่อให้ทันตามกำหนด	43 (28.67)	30 (20.00)	47 (31.33)	22 (14.67)	8 (5.33)
7. รู้สึกว่าเครียดเพราะต้องแข่งขันหรือ เปรียบเทียบผลงานกับผู้อื่น	67 (44.67)	29 (19.33)	39 (26.00)	10 (6.67)	5 (3.33)
8. วิดกกังวลว่า มูลฝอยติดเชื้อจะมีอันตรายต่อ สุขภาพ	35 (23.33)	42 (28.00)	31 (20.67)	35 (23.33)	7 (4.67)
9. รู้สึกหงุดหงิด รำคาญจากฝุ่นละออง กลิ่น เหม็น จากมูลฝอยติดเชื้อ	34 (22.67)	39 (26.00)	37 (24.67)	31 (20.67)	9 (6.00)
10. รู้สึกรำคาญ ไม่สะดวกในการใช้อุปกรณ์ ป้องกันอันตรายต่างๆ เช่น ถุงมือยาง	93 (62.00)	31 (20.67)	21 (14.00)	3 (2.00)	2 (1.33)
11. รู้สึกเบื่อหน่ายงานที่ปฏิบัติอยู่	89 (59.33)	39 (26.00)	20 (13.33)	1 (0.67)	1 (0.67)
12. รู้สึกว่าการที่ปฏิบัติงานนี้เนื่องมาจากอยู่ใน ภาวะจำยอม ไม่สามารถทำอาชีพอื่นได้	92 (61.33)	29 (19.33)	24 (16.00)	3 (2.00)	2 (1.33)
13. มีความต้องการเปลี่ยนอาชีพนี้ไปเป็น อาชีพอื่น	87 (58.00)	32 (21.33)	19 (12.67)	10 (6.67)	2 (1.33)

* ภาวะสุขภาพเชิงบวก

จากตารางที่ 8 แสดงภาวะสุขภาพด้านจิตใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างพบว่า ภาวะสุขภาพด้านจิตใจเชิงบวกตามความรู้สึกรับรู้ของประชากรในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ มีความรู้สึกพึงพอใจมากในการปฏิบัติงานนี้ ร้อยละ 60.0 รู้สึกสบายใจเนื่องจากงานที่ทำมีรายได้ที่แน่นอน ร้อยละ 55.33 และรู้สึกพึงพอใจกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในหน่วยงาน ร้อยละ 53.33 ส่วนภาวะสุขภาพด้านจิตใจเชิงลบตามความรู้สึกรับรู้ของประชากรในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ วิตกกังวลว่า มูลฝอยติดเชื้อจะมีอันตรายต่อสุขภาพ 28.00 รู้สึกหงุดหงิดรำคาญฝุ่นละออง กลิ่นเหม็น จากมูลฝอยติดเชื้อ ร้อยละ 26.67 รู้สึกกลัวว่าการทำงานจะเกิดความผิดพลาด ร้อยละ 23.34 และรู้สึกเครียดเพราะต้องทำงานแข่งกับเวลาเพื่อให้ทันตามกำหนด ร้อยละ 20.00

จากข้อมูลการสนทนากลุ่มที่ พบว่า ภาวะสุขภาพด้านจิตใจบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ มีดังนี้ คือ มีความเครียด มีความกลัวในอันตรายจากเชื้อโรคในมูลฝอยติดเชื้อที่อาจส่งผลในอนาคต รวมถึงความหงุดหงิด รำคาญกลิ่นเหม็นของมูลฝอยทิ้งทั่วไปและติดเชื้อ

“...มาทำงานใหม่ ก็เหมือนว่าจะทำงานไม่ได้นะ สองสามวันแรก กลับไปบ้านนี้ กินข้าว ไม่ได้เลย มันรู้สึกเหมือนมีกลิ่นติดตัวมา เวลาหลับตามันก็เห็นภาพติดตานั้น กว่าจะชินก็ใช้ระยะเวลาเป็นเดือน”

“คิดว่ามีมากนะ เพราะในอนาคตเมื่อเราแก่ตัวลง มีภูมิคุ้มกันลดลง เราก็อาจเจ็บป่วยได้นะ เพราะตอนนี้ที่เราเจอทั้งผู้ป่วยวัณโรค เอชไอวี ยาเคโม (เคมีบำบัด) เอช มันสะสมไปเรื่อยๆ แต่ที่สบายใจไปอย่างหนึ่ง เพราะผลการตรวจสุขภาพประจำปีที่ผ่านมาทุกอย่างปกติ”

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละ ภาวะสุขภาพด้านสังคมของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ภาวะสุขภาพด้านสังคม	จำนวน (ร้อยละ)				
	ไม่มี	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. มีการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน *	13 (8.67)	8 (5.33)	31 (20.67)	67 (44.67)	31 (20.67)
2. มีความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน	100 (66.67)	32 (21.33)	12 (8.00)	5 (3.33)	1 (0.67)
3. ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน *	12 (8.00)	8 (5.33)	38 (25.33)	79 (52.67)	13 (8.67)
4. มีส่วนร่วมในการพูดคุย ปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ในการปฏิบัติงาน *	14 (9.33)	20 (13.33)	59 (39.33)	50 (33.33)	7 (4.67)
5. สามารถพูดคุยระบายความเครียด / เรื่อง กลุ่มใจให้เพื่อนร่วมงานฟังได้ *	13 (8.67)	27 (18.00)	57 (38.00)	42 (28.00)	11 (7.33)
6. มีการช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรมของ หน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ *	10 (6.67)	4 (2.67)	41 (27.33)	77 (51.33)	18 (12.00)
7. เพื่อนร่วมงานมีความเสียสละ มีความ ร่วมมือกันช่วยเหลืองานของหน่วยงานดี*	13 (8.67)	7 (4.67)	54 (36.00)	60 (40.00)	16 (10.67)
8. รู้สึกไม่อยากไปทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ชอบอยู่ตามลำพัง	103 (68.67)	25 (16.67)	19 (12.67)	3 (2.00)	0 (0.00)
9. มีการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนลดน้อยลง เนื่องจากการทำงาน	46 (30.67)	27 (18.00)	56 (37.33)	18 (12.00)	3 (2.00)
10. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้บังคับบัญชา *	13 (8.67)	5 (3.33)	30 (20.00)	78 (52.00)	24 (16.00)

* ภาวะสุขภาพเชิงบวก

จากตารางที่ 9 แสดงภาวะสุขภาพด้านสังคมของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ภาวะสุขภาพด้านสังคมเชิงบวกตามความรู้สึกของประชากรในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มประชากรตัวอย่างมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้บังคับบัญชา ร้อยละ 68.00 มีการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 65.34 การช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ

63.33 และ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 61.34 ส่วนภาวะสุขภาพด้านสังคมเชิงลบ กลุ่มประชากรตัวอย่างได้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนลดน้อยลงเนื่องจากการทำงาน ร้อยละ 14.00

จากข้อมูลการสนทนากลุ่ม พบว่า ภาวะสุขภาพสุขภาพด้านสังคมของกลุ่มตัวแทนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อมีดังนี้ คือ มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา แต่พบว่ามี ความขัดแย้งกับผู้ป่วยและญาติ เนื่องจากผู้ป่วยบางคนมานอนรักษาในระยะเวลาานาน ทำให้มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่พยาบาล ทำให้ขาดความเกรงใจ เกิดการกระทบกระทั่งกัน ในระหว่างที่ทำความสะอาด ซึ่งหากเกิดข้อขัดแย้งขึ้น ก็จะเกิดผลเสียกับตัวของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อเอง

“ญาติผู้ป่วยบางคนรู้มาก ไม่มีความเกรงใจกัน บางคนอยู่นานเป็นเดือน เป็นปี บางทีเราพูดอะไรออกไปถึงแม้ว่าเราไม่คิดแต่เขาก็จะเอาเราไปพูดให้เสียเลย อย่างเงี้ยะ จนบางทีเราไม่อยากพูดอะไรเลย”

“.....บางที เราอยากให้งานเสร็จนะ เราเก็บกวาดทำความสะอาดเสร็จแล้ว ญาติก็มาทำให้สกปรกอีก เราไม่รู้จะว่าอย่างไร ก็ต้องทำความสะอาดต่อไป.....”

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละ ภาวะสุขภาพด้านจิตวิญญาณของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ภาวะสุขภาพด้านจิตวิญญาณ	จำนวน (ร้อยละ)				
	ไม่มี	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. รู้สึกภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ*	13 (8.67)	5 (3.33)	48 (32.00)	60 (40.00)	24 (16.00)
2. รู้สึกภาคภูมิใจที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว*	10 (6.67)	4 (2.67)	13 (8.67)	83 (55.33)	40 (26.67)
3. รู้สึกว่า ตัวเองมีคุณค่า เนื่องจากมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม*	11 (7.33)	4 (2.67)	18 (12.00)	90 (60.00)	27 (18.00)
4. ได้รับคำกล่าวชื่นชมจากผู้บังคับบัญชา*	14 (9.33)	18 (12.00)	57 (38.00)	57 (38.00)	4 (2.67)
5. ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่ไม่ถูกต้อง *	18 (12.00)	13 (8.67)	32 (21.33)	66 (44.00)	21 (14.00)
6. การจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่ดีช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงานให้ดีขึ้น *	10 (6.67)	5 (3.33)	22 (14.67)	76 (50.67)	37 (24.67)
7. มีการร่วมทำกิจกรรมทางศาสนา หรืองานประเพณี ลดลงเนื่องจากการทำงาน	31 (20.67)	31 (20.67)	53 (35.33)	30 (20.00)	5 (3.33)

* ภาวะสุขภาพเชิงบวก

จากตารางที่ 10 แสดงภาวะสุขภาพด้านจิตวิญญาณของกลุ่มประชากรตัวอย่าง พบว่า ภาวะสุขภาพด้านจิตวิญญาณเชิงบวกตามความรู้สึกของประชากรในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ ความรู้สึกภาคภูมิใจที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ร้อยละ 82.00 รู้สึกว่า ตัวเองมีคุณค่า เนื่องจากมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 78.00 และการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่ดีช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงานให้ดีขึ้น ร้อยละ 75.34 ส่วนภาวะสุขภาพด้านจิตวิญญาณเชิงลบตามความรู้สึกของประชากรในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ การได้เข้าร่วมทำกิจกรรมทางศาสนาหรืองานประเพณี ลดลงเนื่องจากการทำงาน ร้อยละ 23.33

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ภาวะสุขภาพด้านจิตวิญญาณบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อมีดังนี้ คือ มีความพึงพอใจในงานที่ทำ ความภาคภูมิใจที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว มีผลต่อการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางศาสนา หรืองานประเพณี และยังพบความรู้สึกน้อยใจจากการกระทำของผู้ป่วยและญาติ

“บางทีก็ รู้สึกน้อยใจกับผู้ป่วย เวลาเราขอให้ยื่นกระโถนที่หิวเต็งมาให้ กลับใช้เท้าเขี่ยส่งให้เรา เหมือนกับเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ทั้ๆ ของในกระโถนนั้นมาจากตัวเขาทั้งนั้น”